

Benzina? Cinquanta litres
al cervell, si us plau

5

Per Ricard Biel

Cinc anys. Cinquanta números de BENZINA. És molt? Poc? Cal celebrar-ho? No ho sé. De fet, no entenc massa la celebració de gaire res. Tampoc la celebració de la mort en determinats països orientals. Si m'agrada celebrar res és per endrapar l'àpat de la celebració en qüestió. Però per endrapar, francament, a mi no em cal cap pretext. Tanmateix, si la celebració serveix per posar de relleu un fet meritori, aleshores potser la cosa cobra cert sentit. Potser.

BENZINA és una revista cultural i té un cost, el compliment del qual costa mans i mànigues de satisfer. I més en una colònia, en un país espoliat, de misèries com el nostre, on les subvencions a la cultura acaben semblant almoines perquè és l'últim mico de les prioritats, i per tant on de moment estem condemnats a ser un ramat d'analfabets en nom de l'atenció a les necessitats bàsiques del poble. L'alfabetisme, el foment d'un país de ciutadans amb criteri, es veu que no és una qüestió de primer ordre. Com que es dona per fet que la cultura és en el fons prescindible, queda clar que és possible fer avançar un país des de la incultura. És el peix que es mossega la cua atès que, naturalment, és només des de la incultura que es pot arribar a aquesta estúpida conclusió i, el que és més greu, a la situació de decadència que patim. Sense cultura no hi ha ni present ni futur, això ho sap fins el més ruc de la classe. Però tant se val, només cal anar repetint a tort i a dret que "a la gent l'interessen els problemes reals", perquè al final no sàpigam quins són –o més aviat quin és– el problema real. La veritat s'acaba ocultant en nom d'un sagrat ordre de prioritats, sent urgent, per exemple, proveir amb barracons els equipaments d'ensenyament o ocupar-se de posar a la venda bons de la Generalitat com a pegat desesperat per evitar que aquesta institució de fireta no s'acabi de tancar per bancarrota. Tot s'hi val menys admetre que el problema és en l'arrel i no en

les branques. I són esforços certament inútils. Amb un espoli fiscal de 22.000 milions d'euros anuals, la sagnia és massa bèstia per poder-la cicatritzar a còpia de patètics pegats. Com em diu un amic, "no és veritat que Espanya ens robi, som els catalans que ens deixem robar". No li trec la raó, és clar, i menys quan penso que només des de la incultura –digueu-ne aquí ignorància–, et pots deixar entabanar encara per l'estafa de l'estampeta.

Quan el lector rep a casa el BENZINA o la troba en determinats quioscs, ha de saber que està davant d'un miracle. Un servidor és ateu, i cada mes, quan veu el sobre blanc sobresortint de la bústia, el primer que pensa –més aviat que sent– és això, que es tracta d'un fet extraordinari, fins al punt que està temptat de convertir-se a la fe catòlica i deixar córrer l'escepticisme. M'emociono, i per diverses raons, a banda de l'esmentada del miracle econòmic que ha fet possible la publicació de la revista. M'emociono perquè la bústia és al carrer, i Sant Llàtzer ha fet possible que cap espavilat em foti el BENZINA. I també perquè sóc vanitós i abans d'arribar a dalt, a casa, ja he obert el sobre i he llegit d'un cop d'ull les meves peces del número per comprovar absurdament que hi són i fan goig. I m'agrada de no dir quan un cop a casa, assegut al sofà com si no tingués res millor a fer, m'entretinc tocant, flairant i llegint les pàgines del BENZINA. Sobretot les meves, que per alguna cosa no escapo de l'estupidesa i m'encanta sentir-me el rei de l'univers. Estúpid, sí. I quanta covardia la meva, quanta necessitat d'impossible transcendència i quin desig tinc de morir-me i quina por em fa morir-me, redéu. Quanta contradicció m'envaeix. Un presoner, atrapat dins i fora dels barrots. Sort que ja tinc una edat i cada cop em queda menys per alliberar-me'n. Els més grans em diuen que encara sóc molt jove, però no els faig cas; també els vells de noranta anys titllen de criatures els de vuitanta.

En fi.

“
Seria injust i mesquí no apuntar-se a la celebració dels cinquanta números de BENZINA. Cadascun dels cinc anys que han passat des del primer número, em consta que han estat una gran victòria per a l'equip que impulsa la revista. Gairebé una heroïcitat. M'admira l'aposta de qualitat i de risc en temps tan mediocres, tan temeràriament conservadors; i m'admira perquè no sóc un emprenedor.”

Desconec les raons que menen els col·laboradors d'aquesta revista a escriure-hi, i per tant em guardaria prou de jutjar-les. Només conec les meves, i puc dir que si hi escric és perquè em sento presoner, igual de desesperat que el personatge K d'*El procés* de Kafka penetrant un mur de l'absurd rere l'altre en l'absurd general, com una capa de ceba infinita. En un objectiu que no arriba. Per això em fa més por llegir el txec que veure Pinotxo quan era petit. Kafka em dibuixa davant dels nassos el terrible espectre de mi mateix.

No, preferiria no haver d'escriure, i per dues raons de llibertat: em sentiria lliure, tant existencialment com econòmicament. Escric, doncs, per necessitat i per diners. Això sí, si no hi hagués calés pel mig, la necessitat me la ficaria al cul. Perquè per sobre de tot hi ha la dignitat. Escric per diners, i de moment BENZINA em paga. El que pot, i puntualment. Durant un temps no em pagava i vaig deixar d'escriure-hi. Quan em va tornar a pagar, hi vaig tornar. Cap problema. Sense rancor. El meu estómac i la propietària del pis on visc no entenen de rancúnies. L'un es vol omplir i l'altra vol cobrar. Punt final. BENZINA em paga, i sent una revista cultural en català sembla prodigiós en els temps que corren. Jo només escric si cobro, tret de quan es tracta de qüestions de país en altres mitjans. Aleshores escriure és una qüestió d'obligació moral. No m'agraden les obligacions, però hi són. Tampoc no m'agrada la gent i sóc aquí, oi? Rodejat cada cop de més gent i de menys persones. I a sobre havent de suportar la insofrible crueltat, la broma macabra de pertànyer a la seva mateixa espècie en què sóc tan estúpid de no saber-m'hi reconèixer, i això que ho intento des que tinc ús de raó. Potser aquest és el problema: que no he tingut mai ús de raó, i per això penso el que penso. Tant de bo sigui així. Ja veieu quanta tristesa en aquesta presó.

Parlava de la necessitat de diners, de pagar el lloguer i d'omplir l'estómac. No sóc precisament ric i n'he de guanyar. Però aquesta no és de fet la qüestió. Encara que fos deliciosament ric –sovint es diu fastigosament, no entenc per què i concloc que el fastigós és qui ho diu: fastigosament envejós–, no escriuria sense cobrar. La dignitat no té res a veure amb la riquesa econòmica, sinó amb la nostra condició d'homes i dones. Hauria de cobrar per la feina feta, ni que fos simbòlicament. Tot i que no és veritat que l'esclavitud sigui cosa del passat, i que mai ho hagi estat, malgrat que molts ingenus ara s'ho creguin a còpia de sobredo-

sis de somriures cretins televisius, res no excusa l'absència de la dignitat. La dignitat ha d'estar per sobre de qualsevol circumstància i consideració. Ha de prevaldre, i és bàsic que prevalgui en el treball. Si Primo Levi deixa clar en els seus llibres que fins i tot en els camps d'extermini hi havia qui preservava la dignitat, res no excusa de perdre-la mai. I és precisament pel caràcter d'imprescindible que té, que actualment és ignorada a força de silenciar-la i, doncs, amb sort menystinguda quan algú gosa pronunciar el terme. El valor més fonamental que fa als humans dir-se humans sense haver d'enrojolar-se, resulta que ha acabat sent sinònim de beneiteria. Dignitat equival avui a beneiteria, a una ingenuïtat que provoca el somriure de l'interlocutor quan la sent pronunciada per una mena d'extraterrestre no pas procedent de cap futur de ciència ficció, sinó del passat més ranci i anacrònic. És el món a l'inrevés.

En fi.

M'esforço per escriure amb dignitat en una revista que, des de fa cinc anys i fins a aquest número cinquanta, mira de sobreviure amb dignitat i des de la dignitat. Miro de no prendre el pèl al lector; miro de convertir la meva lletra en benzina perquè és la meva obligació i perquè, com el lector, estic tip de buidor, de banalitat sense cap intenció més enllà d'entabanar el lector i d'entabanar-se el mateix que escriu; l'entabanat que, de tant masturbar-se amb la buidor de les paraules, talment com un mag foll, s'acaba creient que els seus trucs no són trucs sinó màgia. I més s'ho creu, més infla el pit com un gall com més apareix als mitjans. Ah, i la cosa és dramàtica si veiem que, com més banal sigui el que diu, més hi apareixerà. “Bé s'ha de guanyar la vida”, em diu la víctima d'aquest mateix ofensor. “Bé hi ha infinitat d'altres oficis on no caldrà que perdi la dignitat”, responc. Però somriu per sota el nas. Un clàssic, el somriure del cretí. Què hi farem. Només hi ha una cosa més violenta, més patètica, que un graciós sense gràcia, i és el babau que li riu la gràcia. I d'aquests, els mitjans i el país en van plens. Abans que ser escriptor s'ha de ser persona. Abans fins i tot que agafar el tros de pa que t'ha d'omplir l'estómac, t'has de poder mirar al mirall. El problema és quan fins t'has oblidat que no tens mirall, de tan brut de merda com està a còpia d'embrutir-te i, en conseqüència, d'embrutir el que t'envolta. La merda emmerda. Els objectes, les persones. Tot, tot ho acabes embrutant. T'has convertit en una ruïna, per a tu mateix i per a l'entorn.

Crec que BENZINA, més enllà de la

seva voluntat de cobrir l'oferta cultural en un país i en una llengua orfe en publicacions amb cara i ulls d'aquesta mena, té l'autèntica voluntat de guarir el poble estupiditzat, el paradís del no res en què Catalunya s'ha convertit. Algun setciències em podrà dir que no és només aquesta nació la que pateix aquest problema, i jo li diré que tinc un veí que s'ha tirat a l'alcohol, però que a mi m'abulleix més tirar-me als dònuts de xocolata. Aquest algú, no cal dir que no podrà ser altre que un ciutadà de tants afectat pel virus de la banalitat, la plaga televisiva que extermina neurones amb l'eficàcia d'un fumigador.

Faig equilibris per aconseguir escriure una frase amb sentit, i és possible que no ho aconsegueixi. De la mateixa manera, BENZINA fa esforços no pas perquè la seva funció teòrica d'oferir al mercat aquest producte tingui sentit, que és evident que en té, sinó per dotar-ne amb el resultat de cada número publicat, mes rere mes. Hi ha números pitjors i d'altres de millors, com és natural. John Ford va dirigir films magistrals i d'altres de prescindibles, però sempre, en tots ells, hi havia dignitat, i era això el que els salvava. Hi havia una diferència tempo-

ral, però. A l'època de Ford, la ignorància feia que el poble en desconegués el sentit teòric, però tanmateix, ni que fos migradament, l'exercia. I hi havia dignitat per començar en el món del cinema, que, com tot l'art, no és res més que el reflex del moment social en què s'exerceix. Cinquanta anys enrere la humanitat també era miserable, i tant, però una mica menys, perquè hi havia espai per a la dignitat. Ara no n'hi ha, i quan emergeix és esclafada perquè posa en perill la bona premsa de la normalitat, és a dir, de la mediocritat general; l'egoisme extrem que, de tan espavilat, resulta cretí. És la misèria sense atenuants dels temps.

BENZINA és ara mateix seixanta esforçades pàgines en temps adversos també, i sobretot, per a la cultura. Són anys d'engrunes en què s'han de fer equilibris de tota mena, i per bé que es facin sempre seran vistos per algú com a desequilibris, fins i tot com a despropòsits. Amb això s'hi ha de comptar. Malament si agrades a tothom. Qüestió de gustos, sí, però també d'enveges. En aquest cas, concretament l'enveja que genera el nostrat autoodi.

En una societat com l'actual, no hi ha res

“
 BENZINA, amb tots els seus defectes, sent cultura és, doncs, la flor que no fa estiu, però al capdavant fa una bona feina. Imprescindible, atesa precisament la desoladora situació.

”

Núm 1

Núm 12

Núm 5

que m'obsedeixi més que mirar de caure malament com a més gent millor. Si mai m'adono que agrado massa, a fe que em deprimiré. Per això acabo de donar la clau a la legió dels que no em poden veure. Si em volen enfonsar, només cal que m'adrecin elogis. Això sí, amb l'art dels grans actors, que beneit tampoc ho sóc, caram. Agradar a tothom? Parlo amb un conegut expert en música moderna i em diu que només va comprar el primer número de BENZINA, ara fa cinc anys, perquè trobava insatisfactori l'espai que la revista dedica a la música. És natural. Dins de la cultura, la revista aposta per un eclecticisme que mira d'abraçar tot de gèneres artístics. BENZINA és una revista especialitzada en cultura, però no especialista en cap gènere cultural. Això, és clar, no justifica la qualitat de la revista en un o altre sentit. Només vol dir que és la seva proposta. I no és estrany que sigui aquesta. Jo diria que té com a objectiu cobrir dignament –altre cop la dignitat– els camps artístics més estesos per tal d'arribar al major nombre de lectors. D'aquesta manera s'intenta que econòmicament pugui tirar endavant, ni que sigui a còpia del mereixement de subvencions, i alhora fer un servei al país. Qui esperi amb la revista aprofundir en cap art concret, s'equivoca. En canvi, l'encerta qui espera informar-se de què s'hi cou en el

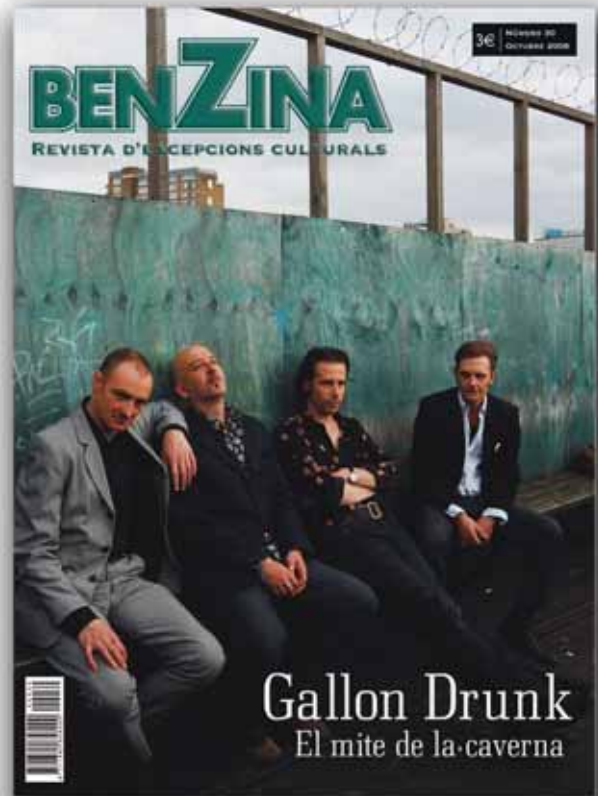
món de la cultura nacional, rebent també cinc cèntims del que passa en aquest terreny al planeta.

Al pomer, pomes.

Personalment, no sé si compraria aquesta revista. Ara no la compro perquè hi escric i la rebo gratuïta per gentilesa de la casa. De tant en tant la pago al quiosc per regalar-la, i així ajudo a la causa i de passada faig país. Es noten els esforços fets amb pocs mitjans, i és d'agrair. El que més m'agrada llegir són els articles dels col·laboradors. Sobretot els meus, naturalment. Altrament no els signaria. Si com a articulista no pensés que els meus articles són els millors, seria una estafa per a mi mateix i per al lector. I és que la vanitat és bona, imprescindible per a la superació de l'artista. Sense vanitat no hi hauria superació, perquè és allò que ens fa creure que, per bé que fem la nostra feina, sempre la podem fer millor; és a dir, que encara som millors del que ens pensem. Però és vanitat o més aviat humilitat? No sé, vés a saber si les dues coses. És interessant la seva ambigua frontera. És imprescindible la inseguretad de l'artista com a motor per a la superació. En canvi, calen molts pebrots per tirar endavant una revista cultural en un país miserable com aquest. Admirable. Sí, suposo que només per això compraria BENZINA. I pensant-ho millor, per una altra raó

més, i no menys poderosa. Sent escriptor, no és casual que acabi de dir que el que més m'interessa de la revista són els articulistes. Podrien, tanmateix, no interessar-me. Però m'interessen. Això pot ser indicador d'alguna cosa. Pot significar que la gent del món de la pintura, del teatre, etcètera, poden opinar el mateix respecte el que la revista els ofereix en els seus camps de preferència. Però la naturalesa eclèctica de BENZINA pot no satisfer-los plenament com li passava a l'expert en música moderna, de la mateixa manera que a mi no em satisfà la secció literària. No perquè la trobi dolenta ni fluixa, sinó perquè aquesta no és una revista de literatura. Tracta de literatura entre altres arts. Per satisfer a tothom caldria publicar moltes revistes. Però per això caldrien calés i un nombre raonable de lectors per fer-les rendibles, oi?

Diners i cultura. Les relacions entre la cultura i el diner sempre han estat difícils. Són dos termes aparentment antagònics vistos des de l'òptica dels nostres temps, però és indiscutible que, per més elevat que sigui el punt de la seva dificultat, aquests lligams no han deixat mai de ser imprescindibles. No sembla que capitalisme i cultura vagin precisament agafats amistosament de la mà, però si mirem enrere ens trobem que en el segle XV l'Humanisme ens ofereix el que

Núm 9

Núm 30

avui resulta una gran paradoxa. L'artista no era considerat com a tal, sinó com un artesà. Des d'aquesta perspectiva no hi ha dubte que era una consideració injusta, i que de fet es va superar el segle següent. Però més enllà d'aquesta consideració, que poc intuïa en aquell moment l'*artesà* del segle XV que, precisament, gràcies a no ser considerat artista, ningú no posava en dubte la seva remuneració. I això no ho dic en relació al segle XVI, quan per primer cop l'artista va ser considerat com a tal i algun privilegiat va començar fins i tot a enriquir-se amb la seva obra. No, em refereixo al que segles després esdevindria la consideració de l'artista o de tot allò que tingués a veure amb l'art, com ara pot tenir aquesta revista mateix. L'artista s'ha convertit, si més no en aquest país, a banda d'algú que fa nosa malgrat que s'ha oblidat que la seva obligació de trepitjar ulls de poll, com és la seva obligació, en algú que viu de l'aire, de les muses o de vés a saber què. I en consonància amb aquesta mentalitat, l'editor d'una revista cultural és poc menys que un il·luminat romàntic en vies d'extinció. Algú que per la seva follia va a la seva i que, a còpia d'insistència, rep algun ajut públic perquè així, el departament de cultura del país, curiosament limitant-se a complir amb l'obligació que li pertoca, se'l treu de sobre.

Si en el Renaixement la cultura era un triomf de l'home, al segle XXI és el reflex del seu fracàs. La cultura ha esdevingut un fet pregon, inabastable a la seva comprensió i apte només a l'ús i la joia de les elits. Elits? No cal ser ric per accedir a la cultura, però desgràcia ben pocs hi accedeixen. Una porta oberta a tothom que travessa una minoria. Per què? Només cal voluntat per travessar-la, però per accedir a la pròpia voluntat, primer hi ha d'haver educació que generi el desig de tenir-la. La cultura és avui i aquí un mer adornament, en consonància amb la mentida nacional general del país de fireta que hem construït. No hi ha res que em violenti més que agafar el tren de rodalies i haver d'escoltar la música clàssica del fil musical, pura ficció en un país on el ciutadà mitjà no sap ni on té la mà dreta. Perquè aquí el que cal analitzar no és la bondat que exerceix aquesta música en la sensibilitat del ciutadà. No, no ens enganyem. Quan al tren de rodalies ens fan sentir Schubert, és per fer-nos creure que el servei de trens espanyol és el paradís. Pretenen amansir l'inconscient de la fera ciutadana pel que fa al preu escandalós del bitllet, al mal servei que condemna el ciutadà a convertir-se en peix blau en els vagons convertits en llunes a les set del matí. En definitiva, a la indigna vida d'esclau que porta, ben eloqüent en el seu rostre.

Per si fos poc, val a dir que l'engalipada musical no va tant destinada als ciutadans nacionals com al turista estranger. L'obsessió del mal anomenat socialisme d'aquí és, atès el seu profund complex provincià, fer creure al turista que som un país culte i civilitzat. I a tot això s'hi suma el seu altre complex: per més que s'hi esforcin, no poden deixar de comportar-se com patètics nou-rics. Una malaltia incurable.

El cert és que entre el gruix de la població catalana molt pocs coneixen BENZINA mentre que, curiosament, en general el món adult està d'acord que la cultura és important. Per al poble inculte, per aquest poble que malda per aprendre anglès, mentre amb sort escriu i parla la llengua pròpia tan bé com jo el mandarí, referir-se a la cultura és com posar-se seriós en un enterrament. Per avorrit o malparit que fos el difunt, s'imposa la gravetat en el semblant. La majoria considera la cultura avorrida, però, tret de bona part de la joventut, ningú no ho diu perquè seria com fotre's del mort en plena missa. Potser només algun adult sense fills s'atrevirà a menysprear la cultura, perquè no és exemplar ser pare i donar mal exemple a la criatura. El pare analfabet callarà, perquè no es pot permetre parlar de cultura si no vol posar en evidència la seva ignorància. Callarà, sí, però actuarà en sentit contrari. El

seu exemple es limitarà al silenci, perquè l'acció davant del fill serà no agafar mai un punyeter llibre, escoltar Schubert, visitar cap museu o llegir aquesta revista per tal que el fill l'imiti. Ja tenim, doncs, un futur cretí més en el relleu infinit.

Mireu el telenotícies de TV3, aquesta màquina implacable d'idiotització del poble, i comprovareu el que dic. Després de passar-se tota la setmana parlant de futbol, un dia es despengen per fer una pinzellada de cultura –al final de l'edició, després de parlar de futbol, per descomptat. Resulta violent comprovar, tal com passa als trens de rodalies, que de cop i volta es tracta l'espectador com un ciutadà intel·ligent i culte d'un país culte, en una mostra d'hipocresia sense precedents en el món civilitzat de veritat. I el pitjor és que aquesta nota cultural, aquesta flor que no fa estiu, molt em temo que serveix per netejar la consciència no només de qui manega els fils de la cosa pública audiovisual, sinó també de l'espectador mateix, que quan al telenotícies veu el tall breu sobre una obra de teatre, un concert en un auditori, o un poeta –sovint espanyol– recitant un parell de versos, se sent satisfet per a tota la setmana, com aquell que es pren el cafè amb sacarina abans d'entrar amb els licors en un àpat nadalenc.

BENZINA, amb tots els seus defectes, sent cultura és, doncs, la flor que no fa estiu, però al capdavant fa una bona feina. Imprescindible, atesa precisament la desoladora situació. M'imagino una rosella en un camp d'ordi. L'únic que podem fer per no deprimir-nos és mirar la rosella de ben a prop, fins que el vermell ens encegui. Així no veurem l'ordi. És bonic, l'ordi, però no ens agrada quan evidencia l'absència de roselles. Amb la rosella a dos dits del nas serà l'única manera de fer-nos la il·lusió que contemplem un camp de roselles. Això és el que ens passa quan llegim –ep, llevat, naturalment, que llegim la Maria de la Pau Janer o el colon d'en Falcones, posem per cas. Quan llegim oblidem l'entorn, perquè el full és el centre d'atenció i l'entorn a l'hora, fins que amb la bona lectura desapareix; el full i nosaltres. Ja no hi ha full, ja no hi ha suport, s'ha fos amb nosaltres i ens trobem en una altra dimensió. És veritat que hi ha molta oferta cultural, però de res sembla servir quan des dels mitjans oficials es desvia l'atenció del ciutadà perquè els ignori. Feta la llei feta la trampa. I aquesta és la gran trampa del mercat anomenat lliure. Som lliures de triar, però a la praxi el sistema tria per la majoria. Ningú no pot negar la llibertat i la pluralitat del mercat, oi? L'invent és perfecte. De tant en tant hi ha una excepció, però no us feu il·lusions, perquè l'excepció posa encara més trist que la norma. Parlo d'aquelles obres clàssiques, tan

universals que no cal publicitar-les per espremer-les comercialment. Però compte, perquè no n'hi ha prou amb la seva universalitat. Han de ser també fàcilment digeribles per al gran públic. No és el mateix haver-se d'empassar una òpera de Wagner que fotografiar un quadre amb una càmera digital.

M'imagino per exemple la Gioconda al museu del Louvre. El quadre és massacrada cada dia pels flashos dels milers de visitants. Quanta gent culta que hi ha al món, oi? Ni parlar-ne. La immensa majoria dels qui fotografien la Gioconda no ho fan perquè els agradi, i ni tan sols perquè els hagin dit que el quadre és magistral. Ho fan perquè el quadre és famós. La Gioconda, que com que de pintura no hi entenc ni fava m'he de creure que és alta cultura, posa de relleu el fracàs actual de la cultura, ves quines coses. Si Da Vinci alcés el cap i veiés que s'utilitza la seva obra com a tòtem per fer negoci, exactament al mateix nivell que es pretén amb Eurodisney, crec que es penediria d'haver-lo alçat o vés a saber si desitjaria haver-se estalviat de pintar el quadre. Perquè no deu ser gaire gratificant per a un artista adonar-se que el seu llegat, en aquest cas un quadre, és elogiat inopinadament per milers de persones que, si anessin de visita a casa d'un amic que el tingués penjat al menjador, probablement ni se n'adonarien i, en cas de veure'l, arrufarien el nas. El trobarien ranci, que és exactament com trobo jo la Gioconda.

En fi, així les coses, ben mirat seria injust i mesquí no apuntar-se a la celebració dels cinquanta números de BENZINA. Cadascun dels cinc anys que han passat des del primer número, em consta que han estat una gran victòria per a l'equip que impulsa la revista. Gairebé una heroicitat. M'admira l'aposta de qualitat i de risc en temps tan mediocres, tan temeràriament conservadors; i m'admira perquè no sóc un emprenedor. No impulso res tret de la meua lletra, i, com deia, ni aquesta impulsaré si mai deixo de cobrar per la feina feta. Dignitat, sí, la mateixa que mou BENZINA a superar-se amb els escassos mitjans de què disposa. I en la recerca d'aquesta dignitat, entre bastidors no sempre l'ha aconseguit. Hi ha hagut noves incorporacions i desercions que mai no s'haurien d'haver produït, però que vist en positiu han donat cabuda a noves bones firmes. I tot, per la tensió que generen els minsos recursos. Ai, els diners. És lamentable que sigui així, quan la cultura hauria de ser una prioritat en un país normal. Però tenim el que tenim. I fet i fet, tenim la sort que hi hagi BENZINA. Enhorabona, i que per molts anys continuï cremant. ■

